

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета с оглед на предоставяне на финансово подпомагане на държавите членки за компенсиране на сериозното финансово бреме вследствие на оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза без споразумение“

[COM(2019) 399 final — 2019/0183 (COD)]

(2020/C 14/12)

Главен докладчик: **Ioannis VARDAKASTANIS**

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 13.9.2019 г. Европейски парламент, 16.9.2019 г.
Правно основание	член 175, параграф 3 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Дата на решението на Бюрото	24.9.2019 г.
Приемане на пленарна сесия	25.9.2019 г.
Пленарна сесия №	546
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	144/0/6

1. **Заключения и препоръки**

1.1. ЕИСК счита, че принципите на солидарност и субсидиарност са жизненоважни за функционирането на Европейския съюз. Затова е важно, в случай че Обединеното кралство напусне ЕС без споразумение на 31 октомври, всички държави членки да останат единни и да посрещнат заедно последиците от това решение и свързаните с него предизвикателства.

1.2. ЕИСК отчита факта, че предложението е част от пакет от извънредни мерки в случай на оттегляне на Обединеното кралство без споразумение, който беше приет от Комисията на 4 септември 2019 г., след като Европейският съвет отправи призив да се проучат всички възможности за използване на съществуващите фондове за облекчаване на евентуалното финансово бреме за държавите членки.

1.3. ЕИСК е съгласен с текста, добавен към Регламента за създаване на фонд „Солидарност“ на ЕС, съгласно който „понятието „машабни бедствия“ обхваща природни бедствия, както и ситуации, при които дадена държава членка понася сериозно финансово бреме като пряко следствие от оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза без споразумение“, при условие че това остане еднократно събитие в рамките на 2020 г.

1.4. ЕИСК предлага Комисията да обмисли възможността за създаване на инструмент на ЕС за справяне с подобни политически ситуации и кризи в бъдеще. Обаче ако се въведе такъв нов инструмент, той следва да се използва само за извънредни ситуации и с официално решение за всеки отделен случай. Конкретните условия за предоставяне на компенсация следва да бъдат ясно определени.

1.5. ЕИСК е твърдо убеден, че Комисията следва да предприеме всички необходими стъпки, за да гарантира, че разширяването на обхвата не води до ситуация, която би изложила на риск способността на фонд „Солидарност“ на ЕС (ФСЕС) да реагира на непредвидени събития, свързани с природни бедствия.

1.6. ЕИСК счита, че предвидената дата 30 април 2020 г. е твърде късна и с оглед на това призовава Комисията да ускори процедурата за вземане на решения за мобилизиране на средства, в случай че Обединеното кралство напусне ЕС без споразумение.

1.7. ЕИСК приветства увеличаването на авансовите плащания от настоящите 10 % на 25 % от очакваната сума; необходими са обаче допълнителни мерки, за да се гарантира бърза и ефективна реакция.

1.8. ЕИСК счита, че Комисията следва да обърне специално внимание на малките и средните предприятия (МСП), които са най-уязвими на предизвикателствата, свързани с Брексит.

2. Общи бележки

2.1. Фонд „Солидарност“ на ЕС беше създаден през 2002 г. за подпомагане на държавите членки и на присъединяващите се страни в случаи на мащабни бедствия, причинени от природни явления като наводнения, бури, земетресения, изригвания на вулкани, горски пожари или суша. Той се задейства след заявление от съответната държава, ако величината на бедствието оправдава намеса на европейско равнище.

2.2. ЕИСК споделя мнението, че ФСЕС е нагледен пример за солидарност в рамките на ЕС, когато държавите членки остават единни и си предоставят доброволно подпомагане чрез допълнителни финансови ресурси от бюджета на ЕС.

2.3. От 1 ноември 2019 г. Обединеното кралство ще бъде трета държава, освен ако не ратифицира Споразумението за оттегляне до 31 октомври 2019 г. или не поиска трето удължаване, с което Европейският съвет (член 50) да е единодушно съгласен.

2.4. В случай че Обединеното кралство напусне ЕС без споразумение, на посочената дата ще бъде прекратено прилагането на цялото първично и вторично законодателство на ЕС по отношение на тази страна. Няма да има преходен период, както е предвиден в Споразумението за оттегляне. Това ще причини значителни щети на гражданите, предприятията и публичните служби и ще окаже сериозно икономическо и финансово въздействие.

2.5. ЕИСК счита, че макар и да е еднократно събитие, Брексит без споразумение ще има неблагоприятни последици, които биха могли да се окажат мащабно бедствие. Макар и да е трудно да се оценят точно последствията за икономиката, пазара на труда и публичните финанси, пораженията ще бъдат съществени, особено в краткосрочен план. Освен това е резонно да се предположи, че оттеглянето без споразумение може да засегне повече определени сектори и области и определени държави членки, отколкото други. ЕИСК счита, че би било оправдано да се прибегне до принципа на солидарност, наред с принципа на субсидиарност, за да се смекчат тези последици.

2.6. С оглед на това ЕИСК приветства предложението за изменение на Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 година за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз ⁽¹⁾ с цел включване в неговия обхват на някои видове допълнителни публични разходи и разширяване на понятието „мащабни бедствия“, за да обхваща не само природни бедствия, но и ситуации, при които дадена държава членка понася сериозно финансово бреме като пряко следствие от оттеглянето на Обединеното кралство без споразумение. Тъй като става въпрос за еднократно събитие, наличните бюджетни кредити за тази цел трябва да бъдат ограничени до половината от максималната налична сума за 2019 г. и 2020 г.

3. Конкретни бележки

3.1. ЕИСК подкрепя ФСЕС откакто беше предложен за първи път и окуражи Комисията да внесе всички необходими изменения, за да може той да се превърне в по-ефективен механизъм за подпомагане на държавите членки, страните кандидатки и съседните страни в случай на природно бедствие.

3.2. ЕИСК е съгласен с разширяването на обхвата на регламента, но предупреждава, че това трябва да остане еднократно събитие. С оглед на това предлага да се обмисли възможността за създаване на инструмент на ЕС за справяне с подобни политически ситуации и кризи в бъдеще.

3.3. ЕИСК е на мнението, че Комисията следва да предприеме необходимите стъпки, за да гарантира, че разширяването на обхвата не води до ситуация, която би изложила на риск способността на ФСЕС да реагира на непредвидени събития, свързани с природни бедствия.

3.4. ЕИСК отчита факта, че прагът от 1,5 млрд. евро по цени от 2011 г. (или 0,3 % от БНД), под който държавите членки имат право да кандидатстват за подпомагане, е въведен за случаите, в които въпросната държава членка не може да понесе сама финансовото бреме (т.нар. „сериозно финансово бреме“).

3.5. ЕИСК приканва Комисията да предостави проектонасоки, които да са в помощ на държавите членки при изчисляването на сериозното финансово бреме вследствие на Брексит без споразумение.

⁽¹⁾ ОВ L 311, 14.11.2002 г., стр. 3.

3.6. ЕИСК призовава Комисията да ускори процедурата за вземане на решения за мобилизиране на средства. Комитетът счита, че предвидената дата 30 април 2020 г. е твърде късна.

3.7. ЕИСК е на мнението, че увеличаването на авансовите плащания от настоящите 10 % на 25 % от очакваната сума е стъпка в посока ускоряване на процедурата, но са необходими допълнителни мерки, за да се гарантира бърза и ефективна реакция.

3.8. ЕИСК отправя искане да се предприемат стъпки, за да се гарантира, че след паралелното изменение на Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ) във връзка с Брексит няма да има припокривания с възстановяванията по линия на ФСЕС, тъй като това би могло да доведе до дублиране на фондовете.

3.9. ЕИСК е на мнението, че икономическите разходи от евентуален Брексит без споразумение ще бъдат особено големи за секторите, които са най-тясно свързани с Обединеното кралство. Това може да важи например за износителите на селскостопански хранителни продукти, предназначени за пазара на Обединеното кралство, риболовните дейности, които зависят от достъпа до водите на Обединеното кралство, и туристическите дейности в популярни сред туристите от Обединеното кралство региони. Тези проблеми изискват специално внимание, поради което следва да се мобилизират подходящи средства за смекчаване на тези последици.

3.10. ЕИСК счита, че организираното гражданско общество следва да играе жизненоважна роля при идентифицирането на последиците от евентуален Брексит без споразумение. Комисията следва да насърчи държавите членки да се консултират с компетентните организации при подготовката на заявленията.

Брюксел, 25 септември 2019 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER
